

L'aforament, un privilegi inaudit a la UE

La reforma constitucional que proposa Sánchez només el reduirà en un 0,25 per cent

MARIONA FERRER I FORNELLS
MADRID

Espanya és una excepció total en matèria d'aforaments a Europa. França, el primer país que va implantar aquest privilegi després de la Revolució Francesa per evitar que els representants populars fossin objecte de tota mena de plets i denúncies, va reduir-los a només el president, el primer ministre i el govern després de la Segona Guerra Mundial. En canvi, en plena Transició, la incipient Espanya democràtica va decidir mantenir la protecció a polítics i jutges pel que poguessin dir o fer en raó del seu càrrec. "És una herència de les dictadures, i passa el mateix a Llatinoamèrica, on també encara hi ha molts aforaments", assenyalava a l'ARA el catedràtic de la Universitat Jaume I de Castelló Juan Luis Gómez Colomer, que juntament amb el catedràtic basc Iñaki Esparza és autor de l'obra de referència sobre la matèria, *Tratado jurisprudencial de aforamientos procesales* (Tirant lo Blanch, 2009). Amb la creació de l'estat de les autonomies, aquesta protecció decimo-

nònica es va fer una bola i es va multiplicar per 17. Però no només això: a Espanya també està aforada la Casa Reial, tota la judicatura, i els cossos i forces de seguretat tenen un aforament parcial en què han de ser jutjats sempre per l'Audiència Provincial si és per un presumpte delicte comès durant l'exercici de les seves funcions. En total, gairebé 250.000 persones tenen algun tipus de protecció especial a nivell judicial. "És una violació del principi d'igualtat dels ciutadans", sentència Gómez Colomer. Sense aquesta protecció Rajoy hauria hagut de fer front a 10 querelles mentre era a la Moncloa. El Suprem les va desestimar una per una.

La proposta de reforma de la Constitució que ha fet Pedro Sánchez, però, només afectarà un 0,25% del total: el president espanyol, tot el seu govern, els diputats i senadors. I pot ser que acabi no estenent-se als casos de corrupció, tot i que la Moncloa va afirmar divendres que era la seva intenció. De moment ho ha deixat en mans del Consell d'Estat, perquè envii una idea de reforma a les Corts i llavors s'iniciï la tramitació. De moment el PP ja hi ha posat pegues i vol més temps, mentre que Po-

dem posa com a condició que també s'elimini la inviolabilitat del rei, que l'eximeix de qualsevol responsabilitat penal, fins i tot un assassinat. Per ara la Moncloa ho rebutja.

El quart intent de reforma

No serà ni molt menys un intent de reforma inaudit. Des del 2013 hi ha un debat obert sobre el tema. UPyD va portar per primer cop una proposta al Congrés. El llavors ministre de Justícia, Alberto Ruiz-Gallardón, va veure-la amb bons ulls i va intentar tirar-la endavant. "Proposem passar de 17.621 aforats que hi ha a Espanya a només 22", va dir, sense tenir en compte els de les forces i cossos de seguretat de l'Estat. Però el 2014 va acabar desistint tant per les reticències del seu partit com també de membres del Consell General Poder Judicial, l'òrgan de govern dels jutges, que també només pot ser jutjat pel Suprem. Dos anys després, la proposta tornava a estar sobre la taula, aquest cop per part de Ciutadans. Albert Rivera va incloure l'eliminació de tots els aforaments polítics tant en el pacte d'investidura amb el PP com amb el PSOE.

**Dos segles
L'origen de
l'aforament
prové de la
Revolució
Francesa**

**Reformes
Gallardón ja
va proposar
eliminar-lo,
però Rajoy va
vetar-ho**

Mariano Rajoy no li va fer cas. Rivera va quedar-se de braços plegats, però en ple canvi de govern a la Moncloa va presentar una moció per a una reforma express de la Constitució. Sánchez va voler anticipar-s'hi i li va donar la seva resposta a so de bombo i platerets, però sense especificar l'abast. Dimarts el Congrés va tirar endavant la petició de Ciutadans amb el suport tant del PP com del PSOE, tot i no compartir ni la meitat de la proposta. Les cares eren llargues i des dels dos partits veien molt difícil que la reforma constitucional tirés endavant.

Ara bé, en cas de condemna de l'aforat, deixa de ser un privilegi, perquè pot provocar que no hi hagi un tribunal per recórrer. L'aforament, conclou Gómez Colomer, "és un despropòsit. Esperem que sigui com la teoria del dòmino: que es comenci pels diputats i senadors, després els governs autonòmics i finalment la judicatura. Si no, el joc no funciona". Múrcia ja els va suprimir el 2017 i les Canàries seran el següent a finals d'any. Catalunya només s'ha posat a estudiar-ho. La Moncloa vol començar a posar fil a l'agulla.

249.625 AFORATS A ESPANYA

Nombre d'aforats a Espanya per tipus i distribució interna de cada grup: les xifres dels jutges de pau i d'alguns cossos i forces de seguretat és aproximada

FAMÍLIA REIAL 5

El rei és més que aforat, és inviolable. No ha de respondre mai davant la justícia, segons la Constitució.

La princesa d'Astúries, Leticia i els reis emèrits són aforats des del 2014 a través d'una modificació de la llei orgànica del Poder Judicial. El PSOE es va abstenir

POLÍTICS 2.000

Regulat per la Constitució a nivell estatal i pels Estatuts a nivell autonòmic

CARRERA JUDICIAL I FISCAL 15.617

Regulat per la llei orgànica del poder judicial

S'hi inclouen presidents, magistrats i vocals del Suprem, el CGPJ i el Constitucional; presidents de l'Audiència Nacional i totes les seves sales; presidents dels Tribunals Superiors de Justícia autonòmics; fiscal general de l'Estat, i fiscals de sala del Suprem

COSSOS I FORCES DE SEGURETAT DE L'ESTAT 232.000

Regulat per la llei de cossos i forces de seguretat de l'Estat

Tenen uns aforaments parcials en l'exercici de les seves funcions i només poden ser jutjats per l'Audiència Provincial

Els únics que es veuen afectats per la reforma de la Constitució que proposa Pedro Sánchez, però mantindrien l'aforament en l'exercici de les seves funcions

En total són 635 aforats, el 0,25% del total

